Incipit ꝓlogꝰ in euāgelium ſm Johem.

a b c d Hic eſt iohes euangeliſta vnus ex diſcipulis qui virgo a deo electus eſt:
e quē d̄ nuptijs volentē nu-
f bere vocauit deꝰ. Cui virginitatis in hoc duplex teſtimonium datur i euange
g lio ꝙ p̄ ceteris dilectus a
h deo: dicitur: ⁊ huic matrē ſuā pendēs in cruce ꝯmendauit dn̄s: vt virginē ꝟgo
i ſeruaret. Deniq̧ manife-
k ſtans i euāgelio ꝙ erat ip-
l ſe icorruptibilis ꝟbi opꝰ
m inchoans: ſolus ꝟbū carnem factum eſſe nec lumen a tenebris cōprehenſum
n fuiſſe teſtatur primū ſignū ponēs qd̄ in nuptijs fecit
o p dn̄s oñdēs qd̄ ipē erat vt
q legentibꝰ, demōſtraret ꝙ
r vbi dn̄s inuitatus ſit defi-
cere nuptiaꝝ vinū debeat
s t ⁊ veteribꝰ imutatis noua oia q̄ a xp̄o iſtituuntur ap-
v pareāt. Hoc aūt euāgeliū
x ſcripſit in aſia: poſteaq̧ in pathmos inſula apocaly-
y pſim ſcripſerat: vt cui i p̄n-
cipio canonis i corruptibile p̄ncipiū p̄notat i geneſi:
z ei etiā icorruptibilꝭ finis p
a ꝟginem i apocalypſi red-

Hic eſt Johes. Huic euāgelio qd̄ eſt ceteris perfectiꝰ. vtz ex dictis be. Hyero. hūc ꝓlogū premittit. in q̄ p̄ncipaliꝭ tria facit qꝛ p̄io deſcribit ſcriptoris huiꝰ euāgelij ꝯmendatōꝫ. ſcd̄o ipſius euāgelij ordiatōꝫ. ibi. Tamē poſt oēs. tercio ponit Hyero. ſuā excuſatōneꝫ ibi. Quoꝝ tn̄. Prima diuidiꝭ in q̄tuor qꝛ p̄io deſcribiꝭ ipſius Johis ſtatꝰ. ſecūdo ſue deſcriptōnis modus. ibi. Deniq̧ manifeſtās. Tercio deſcriptōis tp̄s ⁊ locus. ibi. Hoc auteꝫ euengeliū. q̄rto Johānis obitꝰ. ibi. hic eſt Johes. Prima in duas. qꝛ p̄io poniꝭ ipſiꝰ iohis ꝯmendatio. ſcd̄o cuiuſdā dicti in ea ꝓbatio. ibi. Cui virginitatis Circa p̄mū iohes a q̄tuor ꝯmēdaꝭ. qꝛ p̄ deſcribiꝭ eiꝰ ꝯmendatio ex ꝓprio noie cum dicitur.
a Hic ē iohes. qd̄ interp̄taꝭ. in q̊ ē gr̄a Sicut em̄ yſaac in ve. teſt. ⁊ iohes bap. in nouo. ſortiti ſunt ſua ꝓpria noia ex diuina p̄ordinatōe ad ſignificandū ipoꝝ ꝓprietatē. vt pꝫ Gen̄. xvij. de yſaac. ⁊ Luc. j. de iohāne bap. ita credenduꝫ eſt ꝙ ipē ex diuina p̄ordinatōe noiatus ſit iohānes ꝓpter plenitudinē gr̄e q̧uis nō ſit ſcriptū qꝛ nō oia ſunt ſcripta. vt hꝭ in fi. huiꝰ euāgelij. ſcd̄o ꝯmēdatur ex officio. cū ſb̄diꝭ
b Euāgeliſta. qꝛ ex diuina ordiatōe habuit officiū ſcribēdi euangeliū. nō em̄ ꝓprie loq̄ndo dr̄ euangeliſta doctor euāgelij vel ipſiꝰ p̄dicator. ſꝫ ille q̊ ex officio eſt eiꝰ ꝯſcriptor tercio ꝯmēdaꝭ ex conuictu. cū dicitur.
c Vnus ex diſcipulis dei. ⁊ inter alios fuit de p̄mis xp̄i diſcipl̕is. vt infra p̄tēbit. ⁊ p̄ ceteris xp̄o magis familiaris. qd̄ ē indiciuꝫ ſue ꝟtutis. q̄rto ꝯmēdatur ex virtutis actu. cum dicitur.
d Qui virgo a deo eſt electꝰ. Actus em̄ magne virtutis eſt ꝯtinētia virgialis. ꝓpꝭ qd̄ de ipā dicit ſaluator Math. xix. Nō oēs capiūt verbū iſtud. qꝛ pauci p̄nt ad hāc ꝑfectioneꝫ attingere. ꝓpꝭ qd̄ ibidē ſb̄diꝭ. Sunt eunuchi qui ſe caſtrauerūt ꝓpꝭ regnū celoꝝ. q̊ p̄t cape capiat. Tp̄s autem q̊ iohānes vocatꝰ eſt ad continentiā virginalē oñdiꝭ cū dr̄.
e Quē de nuptijs ⁊c̄. de quibꝰ nuptijs diceꝭ. ī. ij. ca. Sꝫ ꝯ hoc vr̄ eſſe illud qd̄ dr̄ Math. iiij. ꝙ iohannes vocatus ē cū Jacobo fratre ſuo de naui vbi erāt cū zebedeo p̄re eorū. dicēdum ꝙ triplex fuit huiꝰ iohānis vocatio. P̄io em̄ fuit vocatus ad ipſiꝰ noticiā aliq̄lē. ⁊ de iſta vocatōe habetur Johānis. j. qn̄ andree petēti Rabbi vbi h̄itas: rn̄dit ieſus Veni ⁊ vide. qꝛ cū ipo andrea erat iohānes. vt. ī. videbiꝭ. Scd̄o vocatus ē ad ipſiꝰ xp̄i familiaritatē. ⁊ de hac loquiꝭ hic hyero. qꝛ iſta vocatio de nuptijs facta ē. ⁊ extūc iohes fuit xp̄o familiaris ꝓpꝭ mundiciā continentie virginalis. Tercio vocatꝰ fuit ad ap̄latū. qn̄ relictis rhetibꝰ ⁊ p̄re cuꝫ fratre ſuo ſecutꝰ ē Jeſum. Et de iſta vocatōe loquiꝭ Mathe. Ex q̊ pꝫ ꝙ ꝟbū Mathei nō ꝯriaꝭ ꝟbo Hyero.
f Cui ꝟginitatis. hic ꝯn̄r ꝓbaꝭ q̊ddā ꝓpoſitū in p̄cedēti comendatōe. Cōmēdauerat em̄ Hyero. iohānē ex. iiij. ſcꝫ ex noie. ex officio. ex conuictu. ⁊ ex virtutis actu. Tria aūt p̄ima erāt manifeſta. nō ſic aūt q̄rtū videlicet virgial̕ continentia. iō iſtd̄ ꝓbat Hyero. duplici teſtimonio. P̄imū eſt ſpeāl̕ dilectio xp̄i ad ipm̄ q̄ erat ſue virginitatis ſignuꝫ qꝛ ſm̄ ꝙ dr̄ Eccl̕i. xiij. Oē aial diligit ſibi ſilē. volatilia ad ſibi ſilia ꝯueniūt. ſic ois caro ad ſibi ſimilē ꝯiungeꝭ. ⁊ ois hō ſibi ſil̕i ſociabiꝭ. De xp̄o aūt nulli ē dubiū q̊n fuerit virgo ⁊c̄. ex hoc ē qd̄ dr̄. Cui virginitatis i hoc duplex teſtioniū daꝭ in euāgelio. p̄imū āt teſtimoniū tāgiꝭ: cū dicitur.
g Qꝛ ⁊ p̄ ceteris a deo dilectꝰ dr̄. ſicut dr̄. ī. xxj. Vidit illū diſcipulū que diligebat Jeſus ⁊c̄. Scd̄m aūt teſtimonium ꝟginitatꝭ iohānis fuit recōmēdatio m̄ris xp̄i i cruce ſibi facta. vt ꝟgo virgini deſeruiret. ⁊ eſſet adinuicē gr̄a ſocietas. ⁊ floribꝰ aſpectus ſm̄ ꝙ dicit hiero. in ſer. de aſſumptōe. ꝟ. ma. ⁊ h̄ eſt quod diciꝭ.
h Et huic matrē ſuā pendens in cruce ꝯmēdauit. vt virgo ꝟginem ſeruaret.
i Deīq̧. h̄ ꝯn̄r oſtēdiꝭ ſcribēdi modus quē tenuit iohes in ſcribēdo iſtd̄ euāgeliū. qꝛ ſcribēdo xp̄i naturam incipit ab emanatōne icorruptibil̕ ꝟbi. p h̄ oſtēdit in xp̄o naturam diuinā. ⁊ talis modꝰ icipiēdi debebaꝭ iohāni ꝓpꝭ incorruptōꝫ carnis ſue ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. Deīq̧ manifeſtās in euāgelio incipiendo euangelium.
k Qꝛ erat ipē. i. incorruptōnem carnis ſue.
l Incorruptibilis verbi opꝰ inchoās. qꝛ ab hoc ſuū euāgeliū incipit di. In p̄ncipio erat verbū ⁊c̄.
m Solus verbū carnē factū eſſe. nec lum̄ a tenebris cōprehenſum fuiſſe teſtaꭍ. qꝛ alij euāgeliſte nō loquūtur de ꝓprietatibus ꝟbi ſicut iſte. ſil̕iter deſcribēdo facta xp̄i humanitꝰ geſta incipit ab illo ſigno q̊ xp̄s inuitatꝰ ad nuptias deficiente vino aquā conuertit in vinū. vt hꝭ. ī. ij. cap. ⁊ per h̄ deſignaꝭ ꝙ in illis q̊ inuitāt xp̄m ad nuptias ſp̄ituales p aggreſſum continētie virginalis. dꝫ deficere delectatio carnal̕. q̄ p vinū deſignaꝭ. vt aq̄ cōuertaꝭ nouo mō in vinū p xp̄m mutando carnalē delectatōꝫ in ſp̄ualem. ⁊ h̄ mō incipiēdo deſcriptōꝫ opeꝝ xp̄i oñdit ſuā ꝟginitateꝫ ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. P̄imū ſignū po. ꝙ i nup. dn̄s fe. mutādo aquā in vinū.
o Oñdēs ꝙ ipē erat. ſ. ſegregatꝰ a delectatione carnali p continentiā ꝟginalē.
p Vt legentibus ſuū euangeliū.
q Demōſtraret ꝙ vbi dn̄s iuitatꝰ ſit. i. i nuptijs ſp̄ualibꝰ.
r Deficere vinū nuptiaꝝ debeat. i. delectatio carnalis.
s Et veteribꝰ imutatis. i. delectatione carnali q̄ corruptōꝫ iducit mutata i ſp̄ualē que renouat aīam.
t Noua oia q̄ a xp̄o inſtituūtur. i. repantur. Appareāt.
v Hoc aūt. Hic ꝯn̄r oñdiꝭ tp̄s ⁊ locus in q̊ iohes ſcripſit iſtud euāgeliū. Locꝰ ē aſia minor i qua metropil̕ ē epheſus i q̄ pl̕imū iohes fuit cōuerſatꝰ. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. h̄ āt euāgeliū ſcp̄ſit i aſia: qꝛ de h̄ rogatꝰ fuit ab aſie ep̄is rōe p̄dcā. Tp̄s āt deſcriptōis hꝰ euāgelij fuit poſtq̧ iohes redierat de relegatōe exilij vbi apoc̄. ſcp̄ſerat i inſula q̄ dr̄ pathmos. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄.
x Poſteaq̧ i pathmos inſula apoc̄. ſcp̄ſerat. ſꝫ qꝛ poſſet aliqs q̄rē q̄re lib apo. pōiꭍ vltimꝰ i cāone. cū fuerit deſcriptꝰ an̄ illd̄ euāgeliū. iō ad hoc rn̄det hiero. di. ꝙ h̄ fcm̄ ē vt finis cāonice ſcp̄ture p̄ncipio rn̄dēt. qꝛ ſcriptura cāonica icipit a p̄ncipio icorruptibil̕i cū dr̄. i p̄ncipio creauit deꝰ ⁊c̄. ⁊ iō cōuēiēs fuit ꝙ finis ipſiꝰ incorruptibil̕ p ꝟginē deſcribeꝭ. vn̄ ⁊ lib apo. i finali btitudine tmiaꝭ q̄ cōſiſtit i reductōe creature ad ipꝫ. ſicͭ p creatōꝫ egrediꭍ ab ipo de q̄ creatōe agiꭍ i canonis p̄ncipio. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄.
y Vt cui i p̄ncipio cāonis ⁊c̄. i. ſi ipſi do a q̊ creatura egrediꭍ.
z Et etiā icorruptibil̕ finis p ꝟginē. i. per iohem.
a In apoc. redderet: qꝛ ibi deſcribiꭍ finis creature ſicut ⁊ principiuꝫ ꝓpter qd̄ ſb̄ditur.

b deret: dicente xpo ego ſuȝ
c alpha ⁊ o. Et hic ē iohan-
nes: q̄ ſciēs ſupueniſſe diē
d receſſus ſui cōuocatꝫ diſci
e pulꝭ ſuis i epheſo: p multa
f ſignoꝝ expimēta: pmens
g h xpm: deſcēdēs i defoſſū ſe
i pulture ſue locū: facta ora
tione: poſitꝰ ē ad prēs ſu-
k os: tam extraneꝰ a dolore
mortꝭ q̄ȝ a corruptiōe car-
l nis inuenitur alienus. Tñ
poſt oēs euāgeliū ſcripſit:
m ⁊ hoc ṽgini debebat: quo
n o rū tñ: vel ſcriptorum: tem-
p poris diſpoſitio: vel libro
q rum ordinatio: ideo a no-
bis p ſingula nō exponit.
vt ſciendi deſiderio colla-
r s to: ⁊ querētibus fructꝰ la-
boris ⁊ deo magiſterij do
ctrine ſeruetur.

b ¶ Dicēte xpo. Ego ſū alpha ⁊ o. Apoc. vl. Alpha em̄ ē pma littera greci alphabeti. O vo vltima. ⁊ p hoc deſigt q̄ ipe xps ē principiū ⁊ finis ſacre ſcripture. ac etiā totius ſcripture vere. q2 ē ṽitas pma. a q̄ ois alia veritas deriuat. c ¶ Hic ē iohānes. Hic pñr deſcribit ipius iohānis felix obitus qd oñdit de duobus. Primo q2 ex diuia relatiōe preſciuit ſevocatū ad celeſte regnū. ⁊ h̄ ē qd dr. Hic ē iohes qui ſciēs ſupueniſſe diē receſſus ſui. d h̄ mūdo. d ¶ Cōuocatis diſcipulꝭ ſuis i epheſo. q̄ erat metropolꝭ illiꝰ terre. e ¶ Per multa ſignoꝝ expeximēta. q2 ſenſibilꝭ viderat multa miracula ṽtute xpi facta. f ¶ Premens xpm q2 talia ſunt diui artꝭ xpi oñſiua. Scdo q2 ſpāli mō obijt. nō ſentiens dolorem mortis. ⁊ hoc ē qd dr. g ¶ Deſcendēs. ppria volūtate. h ¶ In defoſſum ſue ſepulture locū: vt hr̄ in legenda ſua. i ¶ Facta orōe poſitus ē ad patres ſuos. i. ad ſanctos patres ve. te. q̄ iā erāt in gloria celeſti. k ¶ Tam extraneus a dolore mortꝭ nō dicit a morte. q2 mortuꝰ fuit p ſepatiōeȝ aīe a corpe. q2 q̄libet hō debitor ē mortis ex pmi parentis trāſgreſſione: ſm q̄ dr Heb. ix. Statutū oibus hoibꝰ ſemel mori. ſȝ dolorē mortis nō ſenſit ex puilegio ſpāli. in ſignū integritatis virginalis: ppt qd ſubdit. Et a corruptione carnis inuenit alienꝰ. l ¶ Tñ poſt. Poſita cōmendatiōe iohānis. hic Hiero. oñdit ordinē ſue deſcriptiōis. q2 vltimꝰ iter euāgeliſtas ſcripſit euāgeliū. ⁊ hoc decebat ṽginē. q2 taciturnitas ⁊ verecūdia dñt eē annexe ṽginitati: ⁊ hoc ē qd dr. l ¶ Tñ poſt oēs ſcrip. euā. ⁊ hoc ṽ. debeba. rōne p̄dicta. m ¶ Quoꝝ tñ. hic ponit Hiero. ſuā excuſationē a diligēti ptractiōe ordis euāgeliſtaꝝ ⁊ euāgelioꝝ di. q̄ illa in generali tm̄mō tetigit triplici de cā. Prio q2 p hoc qd in generali tangit. excitat deſideriū in legētibus ad pfectiꝰ cognoſcendū. Scdo ex tali deſiderio homo laborat ad pfectiorē cognitionē querendā. ⁊ talꝭ labor ē meritoriꝰ. Tercio q2 p hoc doctrina magiſterij ipi deo reſeruat. q̄ veritatē reuelat querentibꝰ talit. ⁊ hoc ē qd dr. m ¶ Quoꝝ tñ. i. euangelioꝝ. n ¶ Vel ſcriptoꝝ. i. euāgeliſtaꝝ. o ¶ Tpis diſpoſitio. in quo tpe q̄libet eoꝝ ſcpſit. p ¶ Libroꝝ ordinatio. i. q̄re euāgeliū Mat. ſit pmū. marci. ij. ⁊ ſic de alijs. q ¶ Ideo a no. p ſing. nō expo. vt ſci. deſi. colla. in fidelibus iſta legētibus. r ¶ Et querentibꝰ hoꝝ pfectā cognitionē. s ¶ Fructꝰ laboris ſ. ⁊ deo magi. do. q2 paratus ē reuelare veritatē fideliter inquirētibꝰ ipſam.

¶ Explicit prologus.

¶ Poſtilla fratris Nicolai de lyra ſup Johannem icipit

¶ Capitulum primum.

In principio erat verbū. ſm q̄ patet ex predictis intentio beati Johānis eſt diuinitatem domini noſtri Jeſu xpi principalit declarare. ad extinguendū hereſim hebionitarū extunc inſurgentē. qui dicunt Chriſtū purum hominem: ⁊ p cōſequēs ante Mariam nullo modo fuiſſe. Et ideo in hoc euāgelio ſic pcedit. quia pmo diuinitatē Chriſti p rationē quātū poſſibile eſt pbat. ſecūdo ipam p miracula ab ipo facta manifeſtat a pncipio ſequtꝭ ca. ibi. tcia die. Prima i duas. q2 primo diuinitatem Chriſti oſtendit. ſecundo declarat qualiter hoc ſibi innotuit: ibi. Et vidimus. prima in duas. quia primo declarat ipſius filij dei eternam generationem. ſecūdo temporalē incarnationē: ibi. Fuit homo. Prima i duas. quia primo determinat de ipo filio dei q̄ȝtum ad eius eſſe ſeu generari. ſecūdo q̄ȝtum ad eius operari: ibi. Omnia p ipm. Circa primum quatuor declarat primum ē filij a patre eternā generationē. ſecundū eſt ipſorum perſonalem diſtinctionē ibi Et verbum erat apd deum. tercium ē patris ⁊ filij conſubſtātialitatem: ibi. Et deus erat verbum. q̄rtum eſt ipoꝝum coeternitatem ibi. Hoc erat in pricipio apd deum. Ad euidentiam iſtoꝝ conſiderādum q̄ beatus Johannes in declaratione iſtoꝝum vtit nomine verbi. qd non inuenitur niſi in creatura intellectuali. que eſt ad ymaginem dei facta. ⁊ iō efficatius ducit in cognitionē creatorꝭ q̄ȝ cetere creature. Et ideo ad intellectū dicendoꝝ aliqua ſunt hic premittenda. primū eſt qualiter verbū in nobis inuenitur. ſecundū qualiter in deo ponitur. terciū q̄liter pprietas filiationis in verbo diuino reperit. q2 btūs iohānes loquit de filio dei ſub nomine ṽbi. Circa pmū ſciendum. q̄ vox ſignificatiua dicit verbuȝ. ſȝ hoc ē tm̄mō large ⁊ denominatiue inquantū ſignificat interioris mētis conceptū. ſicut vrina dicit ſana inquātum eſt ſanitatis indicatiua. ⁊ iō ſicut pprie dicit ſanitas quod p vrinam deſignatur. ita illud pprie dicit verbū qd p vocem ſignificat hoc autem eſt interior mentis cōceptus ſm q̄ dicit Philoſophus. j. Periher. Voces ſunt note. i. ſigna eaꝝ paſſionum que ſunt in anima. ⁊ ideo cōceptus mentis interior etiam anteq̄ȝ per vocem deſignetur pprie verbum dicitur. et hoc eſt quod dicit Auguſtinus. xv. de trinitate. Quiſquis poteſt intelligere verbum non ſoluȝ anteq̄ȝ ſonet. verūetiam anteq̄ȝ ſonorum eius imagines cogitatōe inuoluantur. poteſt videre aliquam illius verbi ſimilitudinem: de quo dictum eſt. In principio erat verbum. Aduertendum tamen q̄ in nobis eſt duplex interior mētis conceptus. vnus informis ⁊ impfectus. alius formatus ⁊ perfectus. Cuius ratio eſt. quia cognitio noſtra pcedit d imperfecto ad pfectum. ⁊ ideo de re primo habemus cōceptum confuſum ⁊ impfectum. vt habetur. j. Phiſicoꝝ ⁊ talis conceptus non dicitur pprie verbum ſed cogitatō. Procedendo autem puenimus ad habendum cōceptuȝ rei perfectum ⁊ determinatum. qui a philoſophis vocat diffinitio. a ſanctis autem dicitur pprie verbum. ⁊ hoc eſt quod dicit Auguſtinus. ix. de trinitate. Diffinio temperātiam ⁊ hoc eſt verbum eius. ⁊ ſic patȝ primum ſcilicet q̄d ſit verbum in nobis. Circa ſecundum conſiderandum q̄ deꝰ ē intellectualis nature. vt ab oibꝰ tā ſanctꝭ q̄ȝ philoſophis ſupponit tāq̄ȝ manifeſtū. ⁊ iō i ipo ponit ṽbū nō tñ ad ſilitudinē ṽbi large dicti. qd ē ipa vox ſignificatiūa. vel ꝯceptꝰ rei ipfectꝰ. q2 i deo nihil ē ſenſibile nec ēt impfectū ⁊ ppt h̄ vox ſignificatiua q̄ ſenſibilꝭ ē. ⁊ ipa cogitatō q̄ licet ſit itellectualꝭ tñ q2 ipfectionē iplicat: ñ hȝ ibi locū. ſȝ ibi ponit verbū iquātū ipoꝛtat cōceptū rei pfectuȝ. q2 deꝰ vnico actu itelligēdi ſeipm ⁊ oia alia cōcipit pfecte. Ex q̄ pȝ differētia ṽbi nr̄i ad ṽbū diuinū: q2 verbū noſtꝝ in mēte multiplicat. q̄t ei ſūt ibi ꝯceptꝰ pfecti vel formati. tot ſūt ibi ṽba. In deo aūt ē verbū vnicū. q2 nō pōt ibi eē niſi vnicus ꝯceptus pfectiſſimꝰ. Itē verbū in nob ē accidēs ⁊ q̄d trāſiens. quia non ſemp actu intelligimus. ſȝ in deo ideȝ eſt quod ſubſtantia diuina. quia non patitur admixtionem alicuius accidētis ſeu cuiuſcūq̄ȝ nature extranee. Eſt eti-

am verbū ſp̄ actu ꝑmanens ⁊ eter num. ⁊ ſic pꝫ aliqualiter ſcḋm. ſcꝫ qualiter in diuinis ponat̄ verbum. Circa terciū ſciendū ꝙ de rōe filiatōis ꝓprie dicte eſt ꝙ ibi ſit ꝓceſſus viuentis a viuente ſ̄m ratōꝫ ſimilitudinis in ydentitate nature ſaltē ſpecifica vel in ꝓpinquo genere. qḋ ptꝫ. qꝛ in rebus inanimatis ꝗuis vnū ꝓcedat ab alio ſicut ignis ab igne. non tamen ignis ꝓductus ab alio igne dicit̄ eius filiꝰ. Similr̄ ſi res nō viua ꝓcedat a viuēte. non inuenit̄ ibi ratio filiationis. ſicut artificiatū ꝓcedit ab artifice. nō tamē dicitur eius filiꝰ. ⁊ iō requirit̄ ſicut dictum eſt ꝓceſſus viuentis a viuente. Itē hoc nō ſufficit niſi ſit ꝓceſſus ſ̄m ſimilitudinē nature. qꝛ pediculꝰ ꝓcedens ab hoīe nō dr̄ eiꝰ filiꝰ. ſꝫ ille q̇ ꝓcedit ab eo ſiīis in ſpē. Aduertendū tamen ꝙ nō eſt de ꝑfecta rōne filiatōis ꝙ natura ſpecificata i pr̄e ⁊ filio numero diſtinguat̄. ſꝫ hoc contingit ex imꝑfectōne illius nature. que ꝓpter ſui limitatōꝫ in pluribꝰ ſuppoſitꝭ eſſe non poteſt vna numero exiſtēs. Si igit̄ in diuinis ponatur verbū diſtinctū ꝑſonaliter a principio a q̊ procedit ſicut veritas rei ſe habet vt magis ꝓtēbit infra. Conſeq̄nt̄ opꝫtet dicere ꝙ in iꝑo perfecte inueniat̄ rō filiatōis. qꝛ deꝰ non ſolū eſt viuens. ſꝫ vita ꝑ eſſentiā. ⁊ iō verbū in diuinis neceſſario ꝓcedit. ſicut viuens a viuente. ⁊ in ydētiate nature. nō ſolū ſpecifica ſꝫ numerali. Et ꝓcedit etiā ſ̄m rationem ſimilitudinis. qꝛ de rōe verbi eſt ꝙ ſit perfecta ſimilitudo illiꝰ cuius eſt verbū ⁊ iō verbū in diuinis ⁊ filiꝰ idēꝫ ſunt ꝑ oēm modū. ꝓpter quod dicit Augu. vj. de trinitate Verbū ſolus filiꝰ accipit̄. ⁊ eo dicitur verbū quo filius. His ꝑlibatis procedendum eſt ad declaratōꝫ prime concluſionis quā inducit Iohānes ad ꝓbandū eternam filij generatōꝫ vt predictū ē. nec debet aliq̇s admirari ꝙ tm̄ in iſtis ſteti. qꝛ verba bti Iohannis continēt ſniam maximā immo nobis inconꝑhenſibilē. iō nō poteſt paucis verbis etiā modicū declarari. In rōne aūt iſta btūs Iohannes ſupponit vnū qḋ ab oībus ſupponit̄ tanꝗ manifeſtum. ſcꝫ ꝙ deus ſit principiū ſimpliciter primū. ⁊ ꝑꝯ̄s ꝙ ſit intellectualis nature alit̄ non haberet noticiā ſui ⁊ alioꝝ qḋ eſt incōueniens maximū. ⁊ iō quicq̇d eſt ꝑfectionis i natura intellectuali totū compatit ei modo tamen ſuper excellenti. In natura aūt intellectuali perfectōis eſt ꝙ ibi ſit verbū. qꝛ hoc competit ei inꝗtū eſt in actu perfecto. vt ptꝫ ꝑ p̄dicta. ergo in iꝑo deo ꝓprie ⁊ ꝑfecte eſt verbū. Verbū aūt de ſua ratione dicit quid procedens ab eo cuius ē verbum. ſicut conceptus a concipiente. Cū igitur verbum et filius idem ſint ſequitur ꝙ ibi ſit generatio filij a patre: ex quo eſt ibi proceſſus verbi a dicente. Huius rōnis Iohānes ponit tm̄modo ꝯcluſionē omittens iſtam deductōnē ſicut freq̄nter faciunt pħi tangendo ſolūmō vnam ꝓpoſitionē ſue ratōis. ⁊ hoc modo dicit. Iohes.

a ¶ In principio erat verbū. i. in iꝑo deo qui ab omnibus ſupponitur primū p̄ncipiū neceſſario eſt verbū ꝓprie dictū. vtꝫ ꝑ p̄dicta. b ¶ Et verbū. Hic ꝯn̄r ꝓbat pr̄is ⁊ filij ꝑſonalē diſtinctōꝫ. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ ꝑſona eſt intellectualis nature incōicabilis exiſtentia vel potiꝰ ſubſiſtentia. Verbum autem in diuinis non poteſt eſſe accidens. vt patet ex predictis. ⁊ ideo oportet ꝙ ſit quid ſbſiſtens in diuina natura. Eſt etiam incōmunicabile. qꝛ nec intellectus nec natura capit ꝙ procedens ſit idem per omnē modū cū eo a quo ꝓcedit. ⁊ iō qꝛ verbum in diuinis ꝓcedit per actum realē opꝫtet ꝙ inter iꝑm ⁊ p̄ncipium a q̊ ꝓcedit ſit diſtinctio realis ꝑ ꝓprietates ſuas alteri incōicabiles. ⁊ iō cum vtrūq ſit ſbſiſtens incōicabile in natura diuina. que eſt in ſupremo intellectualitatis ſequit̄ ꝙ iter verbū ⁊ principium a quo eſt verbū ſit diſtinctio ꝑſonal̄. Et hoc eſt quod breuiter tangit iohannes di. Et verbum erat apud deum. Nulla eñ res dicit̄ ꝓprie eē apud ſemet iꝑam. ſicut nec aliq̇s eſt in ſeiꝑo. vt dr̄. iiij. phyſ. ⁊ iō inter verbū ⁊ principium apud quod eſt verbū. ſ. patrē eſt ꝑſonalis diſtinctio. Non eñ verbū ꝓcedit a pr̄e per actionēꝫ tranſeuntem extra. ſꝫ manentē intra ⁊ iō verbū manet itra illud cuius eſt verbū tm̄ ab eo diſtinctum q̄ diſtinctio ꝑſonalis eſt. vt patet per predicta.

c ¶ Et deus. hic ꝯn̄r ꝓbat patris ⁊ filij ꝯſubſtantialitatem verbū eñ diuinū eſt q̇d ſubſiſtens in natura diuina. vt p̄dictum eſt. natura aūt diuina nō eſt multiplicabilis. quia nullo mō pt̄ eſſe niſi vna ⁊ ſimpliciſſima. ⁊ iō opꝫtet ꝙ v̄bū ⁊ p̄ncipiū a quo eſt verbū ſint idē penitus in natura ꝗuis diſtinguatur vt p̄dictum eſt in ꝑſona ⁊ hoc eſt quod dicit iohes. Et deꝰ erat verbū. ita ꝙ ly deus ponat̄ a parte p̄dicati. dd̄o ſic verbū eſt deus. Nomina eñ ⁊ v̄ba trāſpoſita idēꝫ ſignificant. q. d. Iohes. ꝗuis verbū ſit apud deū nō tm̄ ē aliq̇d extraneē nature. ſicut eſt verbum noſtrū. ſꝫ ē nature diuine q̄ indiuiſibilis ē: iō ē eadē oīno i iꝑo ⁊ i pr̄e

¶ Incipit euangelium ſ̄m Iohannem. ¶ Cap. j.

a In principio erat
b v̄bū: ⁊ v̄bum erat
c apud deū: ⁊ deus
d erat v̄bū. hoc erat
i p̄ncipio apḋ deū
e Oīa per ipſum facta ſunt ⁊
ſine ipſo factum eſt nihil.

d ¶ Hoc erat in p̄ncipio. h̄ ꝯn̄r declarat̄ quartū. ſ. coeternitas patris ⁊ filij. Qꝛ eñ ꝓcedens ſit poſteriꝰ duratōne eo a quo ꝓcedit hoc ꝯtingit multipliciter. Vno mō qꝛ ꝓducens nō habet a p̄ncipio ſue duratōis potentiā ꝓductiuā perfectā. ſicut hō a p̄ncipio puericie nō habet potentiam generandi ꝑfectam. ⁊ iō eiꝰ filius neceſſario poſterioꝛ eſt duratōe. Alio modo contingit ꝓpter modū ꝓducendi qꝛ q̄n aliq̇d ꝓducitur per motuꝫ qui motus eſt in tp̄e. opꝫtet ꝙ ꝓductū ſit poſterius ꝓducente duratōe. qꝛ ꝓductum primo habet eſſe in illo inſtanti in quo terminat̄ iſte motus. Tercio modo ꝯtingit hoc q̄n aliq̇d ꝓducitur libere ⁊ nō de neceſſitate nature. qꝛ tale agens pōt expectare ad ꝓducendū ſuū eeffctum. ſicut creature producuntur a deo cuius potentia eſt ꝑfectiſſima. ⁊ ſine tranſmutatōe ⁊ motu. tm̄ nō ſunt ei coeterne. qꝛ etſi ab eterno potuit ꝓducere creaturam. vt dicunt aliqui tamen noluit. Nullo aūt iſtorum modorum poteſt poni in diuinis. ꝙ filiꝰ ſiue verbuꝫ quod eſt idem. vtꝫ per p̄dicta. ſit poſterioꝛ patre. quia i diuinis nulla poteſt eſſe potencia ꝓductiua imꝑfecta. vt de ſe patet. nec verbū in diuinis ꝓcedit per mutationē ⁊ motum. qꝛ in diuinis non habent locū. ſ̄m ꝙ dicit beat. Iacobꝰ. Apud quē nō eſt tranſmutatio nec viciſſitudis obumbratio. Itē filiꝰ ꝓcedit a patre de neceſſitate nature. qꝛ deus neceſſario intelligit ſe. ⁊ ſic relinquit̄ ꝙ filius ſit eq̄lis patri in duratōe. ⁊ hoc eſt qḋ breuiter dicit be. Iohes d ¶ Hoc erat in p̄ncipio apud deū. hoc. ſ. verbū de q̊ locutus fuerat. erat apud deū a p̄ncipio eternitatis ⁊ ſic patꝫ quartū quod de verbo dei fuerat ſupra poſitū.

e ¶ Oīa ꝑ iꝑm. poſtꝗ euangeliſta declarauit iꝑiꝰ v̄bi eē ſeu generari. h̄ ꝯn̄r declarat ſuū agere ſeu oꝑari ⁊ diuidit̄ in duo. qꝛ p̊ declarat ꝗtū ad oēs creaturas i generali. ſecūdo ꝗtū ad hoīes i ſpēali. ibi. Et vi. erat lux hoim. Prima i duo. qꝛ p̊ declarat ꝓpoſitū ꝗtū ad ꝓducendi actuꝫ. ſcḋo ꝗtū ad ꝓducendi modū. ibi. Quod factū eſt. In prima ꝑte oñdit ꝙ actꝰ ꝓducendi iꝑiꝰ verbi ſe extēdit ad omnem creaturā in generali. qꝛ creature ꝓducuntur a deo ſicut artificiata ꝑ artificē. Sap. vij. Oīm eſt eñ artifex ⁊c. cum deus ſit agens ꝑ intellectū qḋ aūt ꝓducitur ꝑ arteꝫ ſeu intellectū ꝓducit̄ ꝑ conceptū artis ſeu intellectꝰ ſicut domꝰ in re ex̄ ꝓducitur a domo q̄ eſt in aīa. vij. metap. Verbū aūt in diuinis idē ē ꝙ ꝯceptꝰ intellectus diuini. vt ſupra dcm̄ ē. g̊ oīa ꝑ iꝑm ꝓducta ſunt. ⁊ h̄ ē qḋ dicit iohānes. Oīa ꝑ iꝑm facta ſunt. ⁊ qꝛ poſſet aliq̇s credere ꝙ h̄ ſignū oīa diſtribueret ſolū ꝓ creaturis coꝛꝑalibꝰ. eo ꝙ i p̄ncipio Geñ. vbi agit̄ de pr̄ia reꝝ ꝓductōe. nō fit mētio niſi de coꝛꝑalibꝰ creaturis. iō ad excludendū addit̄. Et ſine iꝑo fcm̄ ē nihil. qꝛ etiā ſpūales creature ſūt a deo ſicut ab efficiēte. Conſiderādū tm̄ ꝙ manicheꝰ dixit nihil h̄ teneri affirmatiue. ⁊ ꝑ hoc ſ̄m iꝑm intelligūt̄ creature coꝛꝑales. q̄ paꝝ hn̄t de entitate. ⁊ ꝓpt̄ h̄ ſignificant̄ hoc noīe